

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 44 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2026 r. poz. 13, 426) zniesienie formy ochrony przyrody, takiej jak pomnik przyrody, może nastąpić z uwagi na utratę wartości przyrodniczych i krajobrazowych, ze względu, na które ustanowiono taką formę ochrony przyrody lub w przypadku konieczności zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego lub poważnego uszkodzenia drzew uznanych za pomniki przyrody. Na mocy art. 44 ust. 3 ww. ustawy zniesienia formy ochrony przyrody, o której mowa w ust. 1, dokonuje rada gminy w drodze uchwały.

Czeremcha amerykańska, ustanowiona uchwałą nr XXXI/406/07 Rady Miasta Krakowa z dnia 19 grudnia 2007 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody na terenie miasta Krakowa (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 9, poz. 63), rosnąca na terenie lasu w rejonie Skalek Twardowskiego, przy al. Elvisa Presleya, ze względu na swój wiek i fazę rozwojową, od kilkunastu lat wykazywała oznaki stopniowego zamierania, zwłaszcza na jednym z dwóch przewodników. Drugi przewodnik wciąż był żywy, natomiast trzeci odłamał się wiele lat temu i po nim pozostał rozległy otwarty ubytek, który wciąż nie uległ zabliznieniu. Od lat obserwowano obecność owocników grzybów na przewodniku i pniu, kolejne wypróchnienia, dziuple i obłamywanie się kolejnych gałęzi. Pień czeremchy w ostatnich latach był już w całości objęty zgnilizną brunatną, następnie wystąpiło całkowite zamarcie drzewa, aż wreszcie jego złamanie. Warto zaznaczyć, że czeremcha amerykańska to gatunek obcego pochodzenia, w wielu rejonach kraju bardzo ekspansywny (nie ujęty jak na razie na liście gatunków inwazyjnych), szybko rosnący oraz występujący zwykle w formie krzewu lub niewielkiego drzewa. Biorąc te cechy pod uwagę, przedmiotowe drzewo było wyjątkowe, zarówno pod względem parametrów grubości pnia, jak i wysokości. Bardzo duże parametry mogą świadczyć o podeszłym wieku tego okazu, a z uwagi na otoczenie obszarem leśnym, pomimo rozległej zgnilizny nie było konieczności jego wcześniejszego usuwania, gdyż pełnił funkcje biocenotyczne w obszarze leśnym.

Lipa drobnolistna, ustanowiona rozporządzeniem Nr 3 Wojewody Krakowskiego z dnia 30 stycznia 1997 roku (Dz. Urz. Woj. Krakowskiego Nr 5, poz. 13), rosnąca na działce ewidencyjnej nr 258/33 obr. 82 Podgórze, na terenie posesji przy ul. Wrony 111 w Krakowie, stopniowo zamierała już od kilku lat. Aktualnie drzewo jest w bardzo złej kondycji, o złych rokowaniach na przyszłość. Wewnątrz posiada rozległą zgniliznę, a korona jest szczątkowa, zamierająca, zbudowana z reiteratów (pędów przybyszowych). Ze względu na fakt, że drzewo jest mocno osłabione istnieje bardzo duże ryzyko złamania się pnia. Na obszarze prywatnego parku, gdzie rośnie znajduje się dużo drzew w sędziwym wieku, w tym pozostałe pomniki przyrody. Istnieje konieczność rewitalizacji tego parku i odtwarzania zabytkowego układu zieleni wysokiej, co wymaga stanowiska konserwatora zabytków. Dla drzewa wykonano ekspertyzę dendrologiczną potwierdzającą fazę jego zamierania.

Klon jawor ustanowiony rozporządzeniem Nr 3 Wojewody Krakowskiego z dnia 30 stycznia 1997 roku (Dz. Urz. Woj. Krakowskiego Nr 5, poz. 13), rosnący na działce ewidencyjnej nr 870 obr. 34 Krowodrza, przy ul. Sosnowieckiej 10, na terenie zieleni zgromadzenia zakonnego, posiada bardzo zróżnicowane warunki siedliskowe, co oddziałuje na drzewo. Sąsiedztwo z murem i drogą stanowi ograniczenie dla drzewa i jego osłabienie. Na pniu widoczne są owocniki opieńki oraz spękania, co świadczy o obecności zgnilizny wewnętrznej. Korona jest szczątkowa, częściowo odroślowa, mocno zniszczona. W nasadzie głównych konarów obecna jest zgnilizna wewnętrzna. W 2024 roku drzewo podlegało interwencyjnym cięciom resztek korony – zarówno przez straż pożarną, jak i firmę arborystyczną, gdyż teren jest bardzo mocno uczęszczany z uwagi na przedszkole prowadzone przez zgromadzenie sióstr zakonnych. Klon rośnie w miejscu, gdzie niewskazane jest pozostawianie świadka. Dla drzewa wykonano ekspertyzę dendrologiczną,

potwierdzającą bardzo poważne osłabienie jego statyki, co rzutuje na poważne zagrożenie w jego otoczeniu.

Robinia akacja rosnąca na prywatnej posesji przy zbiegu ul. Smoleńsk i Retoryka, na działce ewidencyjnej nr 56/2 obr. 145 Śródmieście, ustanowiona rozporządzeniem Nr 3 Wojewody Krakowskiego z dnia 30 stycznia 1997 roku (Dz. Urz. Woj. Krakowskiego Nr 5, poz. 13) posiada rozległą zgniliznę wewnątrz pnia, stąd istnieje ryzyko jego rozłamania. W nabiegach korzeniowych widoczne są także otwarte ubytki, co jest skutkiem bardzo zdegradowanego siedliska jakie zwykle występują w centrum miasta. Jest to gatunek szybkorosnący i bardzo ekspansywny, jednak obcy dla rodzimej flory (nie ujęty jak na razie na liście gatunków inwazyjnych). W chwili ustanowienia stanowił okaz o wyjątkowych rozmiarach, jak na miejsce, w którym wzrastał. Analizując przedmiotowy okaz oraz jego położenie (drzewo rośnie w miejscu o bardzo intensywnym użytkowaniu - podwórze na terenie liceum oraz skrzyżowanie) należy stwierdzić, że robinia była wielokrotnie redukowana, a w jej koronie zostały założone wiązania zabezpieczające drzewo przed rozłamaniem. Świadczy to o jego osłabionej kondycji od wielu już lat. Mimo wielu zabiegów pielęgnacyjnych stan drzewa wciąż się pogarsza. Dla drzewa wykonano ekspertyzę dendrologiczną potwierdzającą zły stan fitosanitarny oraz zaburzoną statykę.

Wszystkie wyżej wymienione argumenty przemawiają za zniesieniem statusu ochrony dla wszystkich wskazanych drzew. Ponoszenie kolejnych środków z budżetu Miasta na ich pielęgnację nie przyniesie spodziewanej poprawy stanu drzew oraz ich bezpieczeństwa.

Projekt uchwały w sprawie zniesienia pomników przyrody podlega uzgodnieniom przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie, a także zaopiniowaniu przez właściwe terytorialnie Rady Dzielnic, a także konsultacjom społecznym z Krakowską Radą Pożytku Publicznego, organizacjami pozarządowymi i podmiotami oraz Mieszkańcami Krakowa.

W dniu 2 października 2025 r. Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. Środowiska uchwałą nr 10/2025 zaopiniowała pozytywnie projekt uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie zniesienia pomników przyrody na terenie miasta Krakowa. Komisja zwróciła uwagę, że w przypadku zniesienia formy ochrony przyrody pomników przyrody, w pierwszej kolejności powinna być zniesiona forma ochrony przyrody, a dopiero potem wydana zgoda na usunięcie drzew.

W dniu 3 października 2025 r. Krakowska Rada Działalności Pożytku Publicznego uchwałą nr 8/2025/VI KRDP/8 wyraziła pozytywną opinię w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody pomników przyrody na terenie miasta Krakowa.

Pismem znak: OP.623.16.2025.PWa z dnia 18 września 2025 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie wydał postanowienie wraz z uzasadnieniem, w którym uzgodnił projekty uchwał Rady Miasta Krakowa w sprawie zniesienia pomników przyrody na terenie miasta Krakowa. Postanowienie zawierało zalecenie nasadzenia nowych drzew, rekompensujących stratę w wiekowym drzewostanie.

Dzielnica IV Prądnik Biały w swojej uchwale z dnia 1 października 2025r. (znak: 139/Z/2025) odniosła się pozytywnie w zakresie zdjęcia ochrony z pomnika przyrody przy ul. Sosnowieckiej.

Uchwałą znak XXV/300/2025 Rady Dzielnic VIII Dębni z dnia 9 października 2025r. wskazuje na pozytywne stanowisko w sprawie zniesienia statusu 2 pomników przyrody przy ul. Wrony oraz przy al. Elvisa Presleya w Krakowie.

Dzielnica I mimo skierowanego pisma nie zajęła stanowiska w sprawie uchwały.

Podjęcie uchwały nie wywoła skutków finansowych dla Miasta Krakowa.

Mając powyższe na względzie przedłożenie Radzie Miasta Krakowa projektu uchwały jest uzasadnione.